

Ärendenummer:
2025/2741
Datum:
2026-03-16

Er referens:
Fi2025/02393

Regeringskansliet
Finansdepartementet

Remissvar

Förslag till nya regler om allmän produktsäkerhet

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll som ansvarar för bland annat ackreditering, reglerad mätteknik, ädelmetallkontroll och samordning av marknads kontroll vill lämna följande remissvar.

Inledningsvis vill Swedac förtydliga våra roller som centralt samordningskontor enligt EU:s marknadskontrollförordning¹ och sekretariat och ordförandeskap i Marknadskontrollrådet. Detta är två separata uppdrag, som visserligen har beröringspunkter och kan vara överlappande men har olika syften och reglering. Den svenska regleringen av uppdragen framgår av förordning (2014:1039) om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Någon hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet (GPSR) föreslås inte i det remitterade förslaget. För att tydliggöra att Marknadskontrollrådet även omfattar marknads kontroll enligt GPSR skulle det förslagsvis finnas med en sådan hänvisning även i den förordningen.

Centralt samordningskontor och representation i nätverket för konsumentssäkerhet (CSN)

Swedac noterar att vi enligt förslaget ska utses till centralt samordningskontor enligt artikel 23 GPSR. Samtidigt föreslås att Konsumentverket ska representera Sverige i det nätverk för konsumentssäkerhet som inrättas enligt artikel 30 i förordningen. Detta är en uppgift som Konsumentverket har haft sedan tidigare, nuvarande nätverk är en fortsättning på en mötesform som fanns redan under tidigare reglering och alltså inte en ny uppgift för Konsumentverket. Även om Swedac delar bedömningen att Konsumentverket besitter betydande sakkompetens inom produktsäkerhetsområdet, är det svårt att förstå den föreslagna uppdelningen mellan samordningsansvaret och representationen i CSN.

Uppdraget som centralt samordningskontor är av strategisk och systemövergripande karaktär. Det omfattar samordning av nationella marknads kontrollmyndigheter, kontakt med Europeiska kommissionen och andra medlemsstater samt säkerställande av en enhetlig och effektiv tillämpning av unionsrätten. Swedac har därför svårt att se hur uppdraget som samordningskontor ska kunna fullgöras på ett ändamålsenligt sätt om vi inte deltar i det unionsforum där centrala frågor om tillämpning, tolkning och utveckling av regelverket behandlas.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011,

GPSR har enligt promemorian utformats med ambitionen att i så stor utsträckning som möjligt harmoniseras med marknadskontrollförordningen (EU) 2019/1020. Mot denna bakgrund framstår det som naturligt att den nationella samordningsfunktionen är konsekvent utformad i båda systemen. En ordning där samordningskontoret deltar i det ena unionsforumet (EUPCN) men inte i det andra (CSN) riskerar att skapa otydlighet och bristande systematik. Om Sverige ska uppträda samlat och med en röst i unionsarbetet är det enligt Swedacs bedömning rimligt att samma samordnande funktion företräder Sverige i båda forumen, särskilt när syftet är att uppnå harmonisering såväl mellan rättsakterna som i förhållande till övriga medlemsstater.

En uppdelning av rollerna riskerar dessutom att skapa otydlighet externt. För Europeiska kommissionen, för marknadskontrollmyndigheter och även för andra medlemsstaters marknadskontrollmyndigheter kan det bli oklart vilken svensk myndighet som är rätt kontaktpunkt i frågor som rör tillämpningen av produktsäkerhetsförordningen – det centrala samordningskontoret eller den myndighet som representerar Sverige i CSN. En sådan oklarhet kan försvåra ett effektivt informationsutbyte och motverka syftet med att utse ett centralt samordningskontor.

En modell där Swedac förutsätts samordna nationellt utan att delta i CSN innebär i praktiken att myndigheten blir beroende av indirekt informationsförmedling från annan myndighet. Det riskerar att försvåra en effektiv och proaktiv samordning samt innebära merarbete för båda myndigheter. Swedac anser därför att representation i CSN är en förutsättning för att uppdraget som centralt samordningskontor ska kunna fullgöras i enlighet med förordningens intentioner. Swedac vill samtidigt framhålla att en representation för samordningskontoret i CSN inte utesluter att Konsumentverket fortsatt deltar med sin saxeptis. Tvärtom bedömer myndigheten att en sådan ordning stärker Sveriges samlade position i nätverket genom att kombinera materiell kompetens och horisontell samordning. För tydlighets skull vill vi framhålla att Swedac idag bereder samtliga frågor som tas upp inom EUPCN med berörda myndigheter just för att tillvarata den särskilda kompetens som varje myndighet har inom sitt ansvarsområde.

Om Swedac får uppdraget att representera Sverige i CSN innebär detta emellertid en ny uppgift som behöver bemannas. Myndigheten bedömer att deltagande i nätverket, inklusive förberedelser, samordning och uppföljning, kan motsvara upp till cirka 25 procent av en årsarbetskraft. Detta behöver beaktas i den fortsatta beredningen.

Gemensam nationell kontaktpunkt för Safety Gate

Swedac tillstyrker förslaget att vi ska vara gemensam nationell kontaktpunkt enligt artikel 25.2 i GPSR samt administratör för Safety Gate-systemet. Att samla funktionen för Safety Gate och uppgifterna enligt marknadskontrollförordningen hos en och samma myndighet är enligt Swedacs bedömning lämpligt ur ett system- och samordningsperspektiv. En gemensam kontaktpunkt skapar bättre överblick, bidrar till enhetlighet i Sveriges externa kommunikation och stärker möjligheterna till ett sammanhållet genomförande av unionsrätten.

Swedac delar emellertid inte bedömningen i konsekvensbeskrivningen att uppdraget kan genomföras inom ramen för befintliga ekonomiska ramar. Arbetet som nationell kontaktpunkt för Safety Gate skiljer sig i flera avseenden från motsvarande funktion i ICSMS. Safety Gate är ett varningssystem med krav på skyndsam hantering, kvalitetssäkring av notifieringar, kommunikation med kommissionen och andra medlemsstater samt uppföljning av korrigerande åtgärder. Arbetet är mer operativt, tidskritiskt och kommunikativt till sin karaktär än arbetet i ICSMS, som huvudsakligen är ett dokumentations- och informationssystem mellan myndigheter. Utifrån de uppgifter som framkommit, inklusive erfarenheter från nuvarande ansvarig myndighet, bedömer Swedac att uppdraget motsvarar cirka 25 procent av en årsarbetskraft, vilket också redovisats i nyligen inlämnat budgetunderlag för kommande budgetperiod. Detta innefattar såväl löpande hantering som samordning, kvalitetssäkring och uppföljning.

Mot denna bakgrund framstår bedömningen att uppdraget kan genomföras inom befintliga ekonomiska ramar inte som tillräckligt underbyggd. En korrekt dimensionerad resursram är en förutsättning för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt förordningen och säkerställa ett effektivt och rättssäkert informationsutbyte inom unionen. Swedac anser därför att resursbehovet bör analyseras närmare och att myndigheten bör tillförsäkras erforderliga medel för att fullgöra uppdraget som gemensam nationell kontaktpunkt för Safety Gate.

Övrigt

Swedac vill avslutningsvis uppmärksamma en sakuppgift i promemorian som enligt myndighetens bedömning är felaktig. På sidan 106, sista stycket, anges att Strålsäkerhetsmyndigheten och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har marknadskontrollansvar. Av framställningen på sidan 110 framgår en motsvarande uppgift. Enligt Swedacs kännedom har dessa myndigheter inte något marknadskontrollansvar i den mening som avses enligt marknadskontrollförordningen (EU) 2019/1020.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Ulf Hammarström efter föredragning av juristen Shilan Artoushi. Chefsjuristen Anette Arveståhl, stabschefen Linnea Holm och utredarna Robin Lundgren och Viktoria Lindberg Martinell har deltagit i handläggningen av ärendet.